

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-4-213 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 09-57/1387-360
Karar Tarihi : 25.11.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

- 10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Kerem TOMUR, Sinan BOZKUŞ

C. ŞİKÂYET EDEN : Yaşar Motorlu Araçlar Ltd. Şti.
3. Sanayi Sit. 296 Sk. No:2 Yaşar Plz. Bornova/İzmir

- 20 **D. ŞİKÂYET EDİLEN:** Axa Sigorta Holding A.Ş.
Meclisi Mebusan Cd. No:15 34427 Salıpazarı/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Axa Sigorta Holding A.Ş. (Axa Sigorta)'nin, şikâyetçinin sahibi olduğu Renault Yetkili Servisine yönelik ayrımcı uygulamalarda bulunduğu iddiası.

- 30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuru yazısında şikâyetçi, İzmir'de Renault markalı araçların yetkili satıcılık ve servis hizmetlerini yürüttüklerini, aynı zamanda Axa Sigorta'nın da dâhil olduğu bir grup sigorta şirketinin acenteliğini yaptıklarını belirterek; Axa Sigorta'nın yeterli prim üretememelerini gerekçe göstererek aylık hasar ödemelerini iki seferden bire düşürmek, servislerine gelen araçlara geç dosya açmak, eksperleri geç atamak ve müşterileri başka servislere yönlendirmek suretiyle rekabeti ihlal ettiğini iddia etmektedir.

- 40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 10.9.2009 tarih ve 6575 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 8.10.2009 tarih ve 2009-4-213/İl-09-SB sayılı İlk İnceleme Raporu, 14.10.2009 tarih ve 09-47 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 09-47/1170-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 23.11.2009 tarih ve 2009-4-213/ÖA-09-KT sayılı Önaraştırma Raporu aynı tarih ve REK.0.08.00.00-110/416 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-57 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; Axa Sigorta hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

50 **I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME**

I.1. Yapılan Tespitler

I.1.1. Şikâyet Konusu ile ilgili Kurul Kararları

Şikâyet dilekçesinde yer alan ve yukarıda özetlenen hususlara benzer şikâyetler, Kurumumuza daha önce de iletilmiş ve 2006 ile 2007 tarihlerinde iki Öneri yapmıştır. İnceleme konusu olaya büyük ölçüde benzerlik gösteren 2007 tarihli Öneri'de Axa Oyak Sigorta A.Ş. (Axa Oyak Sigorta)'nin, araçlarını kasko sigortası kapsamında şikâyetçinin işyerinde tamir ettirmek isteyen tüketicileri, dosya açmamak, bu servis istasyonuna eksper yollamamak gibi uygulamalarla başka servislere yönlendirdiği iddiası değerlendirilmiştir.

15.2.2007 tarih ve 07-14/120-39 sayılı Kurul kararında, Axa Oyak Sigorta'nın hâlihazırdaki şikâyet dilekçesinde yer verilen hususlara benzer uygulamalara gittiği, ancak eylemin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesinin mümkün olmadığı ifade edilerek, anılan şirket hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.

Gerekçeli kararın "Dosya Açmamak ve Servis İstasyonuna Eksper Yollamamak Eylemlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesine Göre Durumu" başlıklı bölümünde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

70 *"Buna karşın, "boykot" eyleminin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde düzenleniyor olması nedeniyle, eylemin anılan Kanun maddesinin genel hükmünde yer alan temel unsurları da ihtiva etmesi gerektiği düşünülmektedir. Yerinde incelemeler esnasında yapılan tespitler şikâyet konusu uygulamanın tek bir teşebbüs tarafından icra edildiği yönündedir. Buna göre, 4. maddenin temel unsurları olan teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem yahut teşebbüs birliği kararına rastlanmamaktadır. Bu durumda, şikâyetçi firmaya eksper gönderilmemesi ve dosya açılmaması şikâyet edilen haricinde bir başka teşebbüs tarafından uygulanan bir eylem olmayıp, farklı pazarlarda faal iki teşebbüs arasındaki ticari bir ihtilaf olarak kalmaktadır."*

80 2006 tarihli Öneri'de (4.5.2006 tarih ve 06-32/390-100 sayılı Karar) ise "özel servislerin hasar görmüş araçlarda kullanacakları yedek parçaların sigorta şirketleri tarafından belirlenen tedarikçiden almaya zorlanması suretiyle rekabetin bozulduğu iddiası" değerlendirilmiştir. Söz konusu olay, mevcut Öneri ile doğrudan ilgili değildir. Ancak bu kararda yer verilen "kasko sigortası yapan sigorta şirketlerinin birbirinden bağımsız olarak parça tedariki uygulaması yürütmeleri" ve "sonuçları(nın) etkilenen pazardaki (otomobil yedek parça ve servis hizmetleri) rekabet koşullarını orantısız ölçüde kısıtlamadığı ve kasko hizmeti pazarındaki mevcut yoğun rekabet(in) devam ettiği" şeklindeki tespitler önem arz etmektedir.

I.2. İlgili Pazar

90

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

İlgili ürün pazarı, hakkında önaraştırma yürütülen teşebbüsün ticari faaliyet alanı olan “Motorlu kara nakil taşıtlarının zorunlu ve ihtiyari sigortaları pazarı” olarak tespit edilmiştir. Teşebbüsün yürütmekte olduğu anlaşmaların kümülatif sonuçlarından etkilenen pazar ise “Otomobil yedek parça ve servis hizmetleri pazarı”dır.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

100

Sigorta hizmetleri bakımından tüm ülke çapında aynı hizmetin sunulması mümkün olmaktadır. Bu bakımdan ilgili coğrafi pazarın “Türkiye” olarak belirlenmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır. Servis hizmetlerinde ise tüketicilerin buldukları il dışına çıkmaları yakıt vb. masraflar nedeniyle çok zor olacağından, ilgili coğrafi pazar şikâyet konusu uygulamanın gerçekleştiği il olan “İzmir” olarak belirlenmiştir.

I.3. Değerlendirme

110

Şikâyet dilekçesinin esasını, Axa Sigorta'nın şikayetçiye ait servislere gelen araçlara dosya açmadığı, eksper yollamadığı ve aylık ödemelerin sayısını düşürdüğü iddiası oluşturmaktadır. Bahse konu şikâyetler 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddeleri çerçevesinde değerlendirilebilecek hususlardır.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin genel hükmü, “Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.” şeklinde düzenlenmiştir.

120

Şikâyet dilekçesinde yer verilen hususlar, Kurul'un yukarıda yer verilen 15.2.2007 tarih ve 07-14/120-39 sayılı kararında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde değerlendirilmiş ve bahse konu uygulamaların teşebbüsler arası bir anlaşmaya veya uyumlu eyleme ya da teşebbüs birliği kararına dayanmadığı tespiti yapılarak, tek taraflı olarak gerçekleşen bu eylemler nedeniyle Axa Sigorta hakkında soruşturma açılmasına gerek görülmemiştir.

Bu bağlamda, aynı teşebbüsün aynı konudaki tek taraflı eylemlerine yönelik bir şikâyet üzerine soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonucuna varılmıştır.

130

Bununla birlikte tek taraflı eylemler Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde ihlal olarak nitelendirilebilmektedir. Anılan maddede “bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı ve yasaktır.” hükmü yer almakta ve devamında da bu hallerden bazıları sayılmaktadır.

140 Ancak bir eylemin Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilebilmesi için öncelikle ihlalde bulunduğu iddia edilen teşebbüsün, hâkim durumda olduğunun belirlenmesi gerekmektedir. Hâkim durumun saptanmasında kullanılan başlıca kıstaslar teşebbüsün ilgili pazardaki pazar payı, sahip olduğu dikey bütünlük, kullanılmayan kapasite, müşteri bağımlılığı ve pazardaki potansiyel rekabet olarak sıralanabilir. Ülkemizdeki sigortacılık faaliyetleri incelendiğinde yüksek pazar payına sahip bir firmanın bulunmadığı görülmektedir. İlgili pazarda 27 adet teşebbüs faaliyet göstermekte olup, aşağıdaki tabloda Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği (TSRSB) verilerine göre 1.1.2009-31.7.2009 tarihleri arasında kasko prim tutarı ve adetlerine göre teşebbüslerin pazar paylarına yer verilmiştir:

Tablo: Kasko branşında pazar payları

.....Ticari Sır.....

Tablo'da görüldüğü üzere şikâyet edilen teşebbüs olan Axa Sigorta'nın pazar payı hem prim hem de adet bazında %.... aralığında olup, pazar payı en yüksek olan teşebbüstür. Öte yandan teşebbüsün pazar payına yakın seviyede firmalar mevcuttur.

150 Bu bilgiler çerçevesinde, şikâyet edilen teşebbüsün elde ettiği pazar payı ve pazardaki diğer teşebbüslerin konumu göz önüne alındığında hâkim durumda olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Ayrıca Kurul'un 4.5.2006 tarih ve 06-32/390-100 sayılı Kararı'nda yer verilen, kasko sigortacılığı pazarının yoğun rekabetçi bir yapısı olduğu tespitinin de halen geçerli olduğu ilgili pazardaki teşebbüs paylarından görülmektedir.

Hâkim durumda olmayan bir teşebbüsün eylemlerinin Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde değerlendirme imkânı bulunmadığından, şikâyet edilen hususlar hakkında herhangi bir işlem tesis edilmesine gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

160 J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.